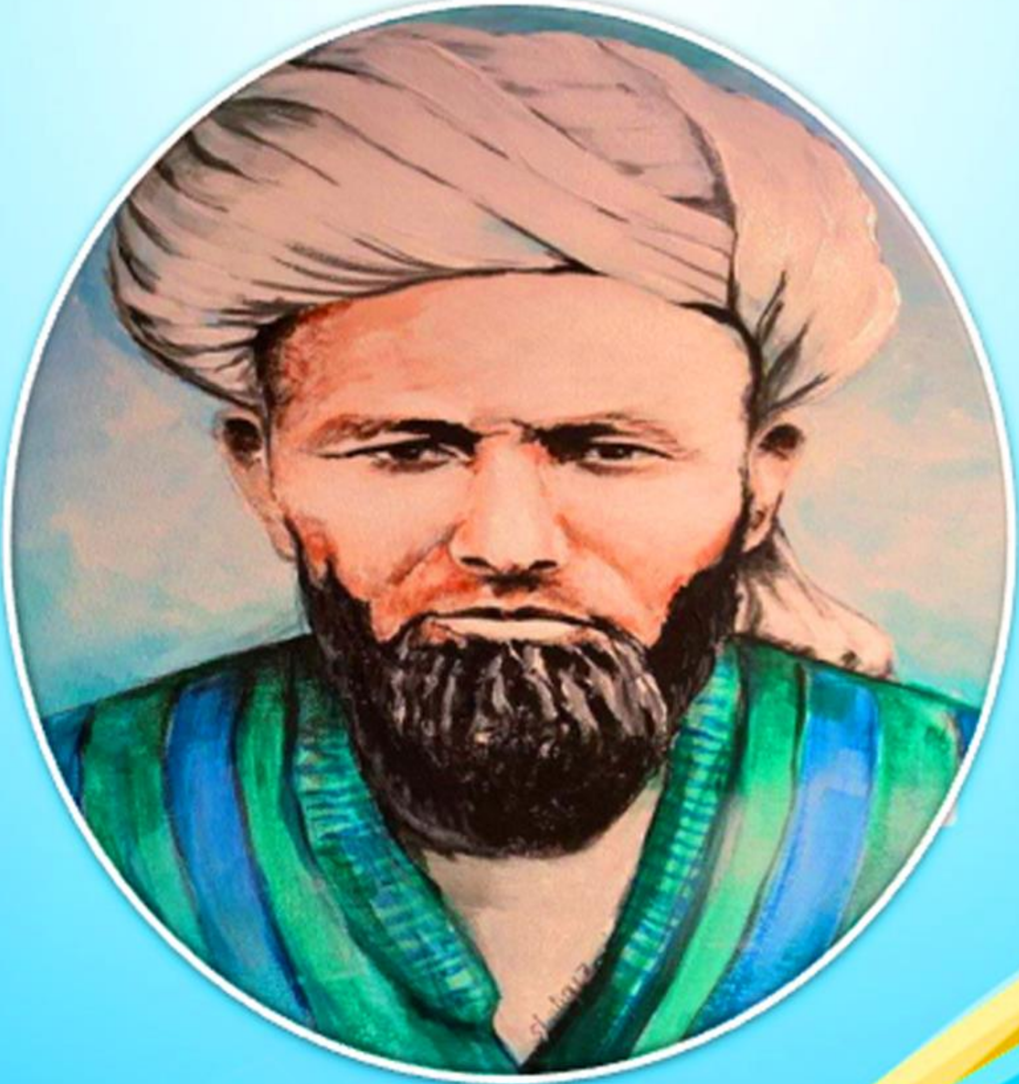

استاد محمد سعید

Ketabton.com

«سعید افغانی»

۱۳۹۷

لیکنه

انجنیرعبدالقادر«مسعود »

او انجینر سرور « صالح »

دیزاینفه: الحاج سلیم عابد بیتمان سویدن

www.masjed.se

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

لنډ یادداشت او یادونه:

زما پلار خدایبخښلی دکتور محمد سعید «سعید افغاني» د (1363) لمریزکال دحوت په اومه نیټه یا پر « 1985 » زیږدیز ابدي دنیا ته رحلت وکړ او وفات شو.
انا لله و انا الیه راجعون. الله تعالی دی غریق رحمت او جنت فردوس ورته په نصیب کړي. آمین.
دغه وړه رساله چې تاسې اوس په لاس کې لرئ د هغه د وفات د ۲۵ تلین په مناسبت په 2012 کال د معززو ورونوهریو محترم انجینر عبد القادر « مسعود » او محترم انجینر سرور « صالح » لخوا لیکله شوی ، دادی دیو تعداد دوستانو د غوښتنې پر اساس هماغه رساله له سره چاپ او نشر ته سپارو. مننه

امین الدین « سعیدی – سعید افغانی »

جولای 2018

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

استاد محمد سعید«سعید افغاني»

د پیاوړي قلم خاوند!

انجنیرعبدالقادرمسعود:

الحاج استاد دوکتورمحمد سعید«سعید افغاني » د پوهې، علم او ادب د پیاوړي قلم خاوند د روان کال 2012 د فبروري 25 نیټه د استاد «سعید افغاني » دوفات اوه ویشتمه کلیزه ده (د وفات نیټه (1363) لمریزکال دحوت په اومه نیټه یا پر 1985 زیږدیز .).
زه د داسې یو نامتو عالم او تکړه لیکوال په اړه څو کرښې لیکم، چې دهغه دروند نوم نه یوازې زمونږ په هیواد کې، بلکې په نورو هیوادونو کې هم د یو مخور استاد، علمي، روحاني او ملي شخصیت په توګه خپل ځانګړې ځای او مقام لري.
زموږ په ټولنه کې زیاتره خلک د نومیالیو، وتلیو او میړنیو څیرو کارنامې او ویاړنې هغه وخت ستایي او نمانځي، چې هغوی په دې دنیا کې نه وي.
دا هم ډیره ښه خبره ده، چې مونږ د دوی یاد او کارنامې په خپلو زړونو او افکارو کې ژوندی وساتو، خو که په ژوند کې هم د هغو پر آثارو، علمي او څیړنیزو کره کتنو، سمینارونه، کنفرانسونه، غونډې جوړې کړو او دوی یاد کړو، دا به د اوسنیو او راتلونکو ځوانو نسلونو د دیني، علمي، ملي، ادبي او فرهنګي ودې او پرمختګ لپاره کارنده او ژور اغیز ولري.
اروابناد استاد دوکتورمحمدسعید «سعید افغاني» څو اړخیز شخصیت لري، ده نه یوازې زموږ دهیواد د دیني او مذهبي علومو ډیوې بلې ساتلې وې، بلکې دیو محقق، مولف، څیړونکي، تاریخ پوه، سیاست پوه اوټولنیز پوه په توګه ډیر مشهور شوې هم وو.
اروابناد استاد دوکتور محمدسعید«سعید افغاني» د اروابنادموالنا عبدالمجید « ساپي» زوی وو، چې پر (1300) لمریز یا (1922) زیږدیز کال کې دلغمان ولایت د عمرزیو د خیرآباد په کلي کې په یوه درنه او روحاني کورنۍ کې زیږدلي دی.
د ده پلار اروابناد عبدالمجید« ساپی» په خپل وخت کې د نامتو علماوو، مشایخو او مدرسو له ډلې څخه وو، چې ډیرو زیاتو دیني عالمانوخپلې زده کړې د ده په لارښونې تر لاسه کړې دي.
استاد سعید افغاني صاحب د تفسیر، حدیث، د فقهي اصول، فلسفه، منطق، بدیع، بیان، معاني، تجوید، صرف او د شرح جامی علومو زده کړې، هم له خپل پلار او یو شمیر نورو عالمانو په لارښووني سرته رسولې دي.
پروفیسورعبدالله بختاني «خدمتګار»، چې زموږ د هیواد یونامتو عالم اوتکړه لیکوال او شاعر دی، په خپله یوه لیکنه کې داستاد سعید افغاني صاحب په اړه داسې کښلي دي (...دې ماشوم د خپل وړوکتوب په دوره کښې د خپل کلي له ماشومانو سره د خیر آباد په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوره خاپوړې کولې . پلار يې لوی مدرس او د تيګړو د ښار د جامع جومات خطيب او امام وو. دهغه وخت له رسم او رواج سره سم مدرسانو به ددینې علومو طالبانو ته درسونه ويل. د درسونو نصاب معلوم و . د تفسير ، حديث ، فقهې ، دحديث اصول ، دفقهې اصول ، صرف، نحو ، بديع ، بيان ، معاني ، تجويد ، منطق او فلسفې باندی شامل و.

ځينو متبحرو عالمانو به د دغو ټولو موضوع ګانو کارکاوه ، ځينې به په يوه ځانګه کښې مشغول وو چه د هغه وخت په اصطالح د هماغه ځانګې عالم يا مال بلل کيده ، لکه د فقهې مال، د حديث، يا تفسير يا صرف، يا نحو، يا منطق ... مال او داسې نور.

د خط ، حساب او نظم » ادبيات « لپاره بيل درسونه وو، او استادان يی » ناظمان « بلل کيدل. دوی سره، د ديني علمونو طالبانو، چه د هيواد له ګوټ ګوټ نه راتلل او د هغه کلي او شا و خوا کليو د خلکو په مرسته ، خيراتونو او صدقو ژوند کاوه.

محمد سعيد، د خپل پلار د درس په حلقه کښې خپلې لومړنې زده کړې وکړی . د ديني موضوع ګانو، او د صرف، نحو ، منطق او معاني مبادي يې هلته ولوستل او همهلته ښايسته ښه مال شو....)

استاد سعيد افغاني صاحب د لومړنۍ زده کړې وروسته پر 1320 کال کې رسمي آزموينې سر ته ورسولې او بيا د کابل دارالعلوم ته، چې په سيمه کې يو نامتو ديني مرکز وو، په پنځم ټولګي کې شامل شو.

پر1325ل کال کې له دولسم ټولګي څخه په ډيره عالي درجې سره فارغ شو. د کابل د دارالعلوم د مقاماتو له پريکړې سره سم، د ده پر سر د مولوي توب لونګۍ وتړل شوه، او هلته د استاد په توګه وټاکل شو.

ده پر 1328 کال په ننګرهار کې د نجم المدارس دمدرسې د مدير (سرمدرس) په توګه پوره لس کاله خپلې دندې ته دوام ورکړ.

بيا کابل ته راغی د ميرويس نيکه لومړۍ ښوونځي کې د ښوونکي په توګه او ورپسې د حبيبيې په ليسه کې د ديني علومو(تفسيراومنطق) د ښوونکې دندې لرلې.

استاد سعيد افعاني صاحب پر 1342 کال يا) 1964 زکال کې د لوړو زده کړو لپاره مصر ته والړو، او هلته يې تر 1347)ل کاله پورې د جامع االزهر په پوهنتون کې د فلسفې او الهياتو په ځانګه کې خپلې زده کړې ته دوام ورکړ.

د خپلو لوړو زده کړو وروسته د االزهر له پوهنتون څخه د ليسانس، ماستري او دوکتورا ديپلومونه يې تر السه کړل، بيا خپل وطن ته راستون شو.

کله چې دی پر1347 ل کال کې وطن ته راغی، لومړی په کابل کی د روښان په دارالمعلمين کې د تاريخ مضمون د استاد په توګه وټاکل شو.

بيا پر1348 ل کال کې د پولي تخنيک انستيتوت دټولنيزو علومو په ديپارتمنت کې د استاد او آمر دندې تر سره کولې.ورپسې پر 1352)ل کال کې د محمد داود خان په فرمان سره د عدلې وزارت په چوکاټ کې د قضا د عالي شورا د غړي په توګه په مافوقې رتبې کې)وزير(وټاکل شو، چې تر څنګ يې د قضايي محکمې چارې هم مخته بيولې.

په همدې وخت کې د کعبې زيارت ته والړو او د حج په مراسمو کې يې ونډه واخيسته.

دی پر 1357 ل کال کې د تميز د عالي محکمې (قاضي القضات) د ريس په توګه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته د علما او روحانیونو د عالي شورا په راس کې دندې تر سره کړې دي . وروسته د اسلامي شئوونو دوزارت او وروسته د علما او روحانیونو د عالي شورا په راس کې دندې تر سره کړې دي .
استاد سعیدافغاني صاحب په خپل وخت کې د پلار وطني جبهې یا ملي جبهې دمرستیال په توګه، د ژورنالیستانو، لیکوالانو، حقوق دانانو د ټولنواو د اکادیمي علوم د علمي غړي په توګه وټاکل شو. په پوهه او هنر کې لومړی شرط استعداد، بیا استاد او وروسته د ده خپلې هلې ځلې دي.
استاد سعیدافغاني صاحب ته پاک خدای یو ذاتي او ځانګړې استعداد ور په برخه کړی وو، ده د خپل پیاوړي قلم په وسیله، هغه وخت چې د عربي دارالعلوم زده کوونکې وو، په دیني، اخلاقی اوټولنیزو برخو کې ډیرې په زړه پورې لیکنې او مقالې په مطبوعاتو کې په پرله پسې توګه کښلي او خپرې کړې دي.
نوموړي په ننګرهار او کابل کې پرته له تدریسي چارو په ادبي او فرهنګي ډګر کې مهم نقش او رول لوبولی دی.
هغه په ننګرهار کې د « **النجم** » په نوم جریده د مدرسې لپاره په پښتو ژبه کې، چې لومړۍ ګڼه یې پر 1337 ل کال کې د میزان میاشتې پر 30 نیټه خپره شوه چلوله، او د دې جریدې مسوولیت یې هم درلود.
په کابل کې کله چې دی د حبیبیې لیسې ښوونکې وو، د (اخلاق) په نوم جریده د خپل قلمي هاند او هڅې په وسیله د زده کوونکو لپاره چلوله.
استاد سعید افغاني صاحب به هر کله زده کوونکي د شعروشاعرۍ او ادبي نثرونو په ډګر کې روزل، پالل اوهم یې هڅول، همدا لامل وو، چې د زده کوونکو پر اشعارو، لیکنې او مقالې د دې جرایدو پاڼې رنګینیدلې او هرچا په ډیره مینه په کې برخه اخیسته اوخپلې لیکنې یې نشرولې.
خوزیاتره د ده خپلې لیکنې اومقالې وې. سرمحقق محمد صدیق سیلانی په خپله یوه لیکنه کې د استاد سعیدافغاني صاحب په اړه داسې وایې:
« مرحوم محمد سعید » سعید افغانی« از شخصیت هــای فرزانه و درعین حال مبارز کشورعزیزما افغانستان است. وی بیشترین سالیان زندگی پر بارش را وقــف ایجـاد آثارعلمی و تعلیم و تــربیت نسل جــوان کشور به روحیه وطنپرستی و صداقت و خدمت به مردم نموده و در ردیف آنعده فرزانه مردان قرار دارد که دست اندرکاران دانش ومعرفت جامعه افغانی برافکار و اندیشه هایش حساب میکنند.»
په رښتیا سره د استاد سعیدافغاني صاحب ټولې لیکنې اومقالې په تیرا بیا په دیني، علمي، ادبي او فرهنګي چارو کې د خورا قدراوستاینې وړدي.
ده د شعراو ادب سره ډیره مینه او علاقه لرله، د پښتو ادب لمن یې په خپلو ادبي نثرونواو شعرونو تازه اوښیرازه ساتلې وه، نوموړي خپلې لیکنې په ډیر ساده، روانو او خوږو الفاظو کې په ظریفانه انداز سره کښلي دي.
د ده په تحقیقي او څیړنیزو آثارو او ادبي نثرونو کې د انساني او ټولنیز ژوند موضوعات په ډیر عالمانه، علمي او انتقادي ډول څیړل شوي دي.
د هغه دا لیکنې، زموږ د هیواد په زیاتره ورځپاڼو، جرایدو او مجلو کې خپرې شوې دي.
د استاد سعیدافغاني صاحب خدمتونه هلې ځلې هر با احساسه افغان نه شي هیرولې او سترګې نشي ترې پټوالی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوکتور فخرالدين سباوون د «**هينداريِ او نيزه**» مسوول مدير په خپل يو شعر کې د ده شخصيت داسي ستايلی دی:

عالمه مولوی دوکتور محمد سعيد « سعيد افغانی»

ته « سعيد » ته نيکبختي د هر افغان يې
ته د شرق ځالنده ستوری ، په جهان يې
ته دټول افغانستان فخر او نشان وې
ته خواخوږی او خير خواه ، د هر انسان وې
ښه ماهر، ته د دوران او د ايمان وې
د اظهر، شعلور لمر او نمايان وې
ته داکتر وې ، د اسلام دوست د سبهان وې
ته مهرر، ښه مفسر دپاک قرآن وې
ته استاد، د فلسفی او دبيان وې
نړيوالوته، دسولې په ارمان وې
ته « سعيد افغانی » ستر روحاني او عالمه وې
ته ثانی، « جمال الدين » ددين قائمه وې
د اسد مياشت ، 1387 ل کال ـ کابل

د استاد سعيدافغاني صاحب د آثارو، ليکنو اومقالو څخه څرګنديږي، چې ده خپله ټوله پاملرنه، توان، ټوله انرژي او د ژوند هره شيبه او ګړی د خپلو خلکو دملي وحدت، يوالي، اتحاد او اتفاق، وروليِ، د سولې او سوکالی، انساني مناسبات، دنيوي او آخروي نيکمرغيو په لارو وچارو کې وقف کړې ده، ده د خپلې پوهې او لياقت په وسيله ديو ديني او علمي او ادبي عالم په توګه په خپلو آثارو او ليکنو کې له رښتينولی او حقيقت نه کاراخيستی او په ټولنيزو چارو کې يې د هر ښيګڼې ستاينه کړې ده، د تعصب، کينې، حسادت، کبر او غروراو غيبت سره يې کرکه لرله، د نصيحت، پند او عبرت په توګه يې خلکو ته د ښو او بدو لارولارښوونه کړې ده.هره بدي يې غندلې، که د حکومت خامي او که د وطن او دخلکو د يوالي، ملي وحدت او وروروليِ پرخالف وي، نوموړي خپل ټول پيغامونه، اهداف او انساني مقاصد بې له ويرې او ډاره خپلو خلکو ته په ډاګه کړي دي.
مولوي غلام سرور منظور په خپله يو ليکنه کې د استاد سعيد افغاني صاحب په اړه داسې وايي:

« ...څه شی چې زما په نظر ډير د يادونې وړ دی هغه دا چې : مولانا صاحب د کورني او بهرني سولې ته ډير ه زياته توجه در لوده ، ده د سولي د ټينګښت په خاطر ډيرې زياتی مقالې ، موعظې ، ديني مضامين ، کتابونه او رسالی ليکلي دي ، چې هر يو يې د ډير زيات ارزښت لرونکي دي.
ډاکتر صاحب عالم وو ، او عالمان ور باندی ډير سخت ګران وه ، او عالمانو ته به يې هميشه داسې خطاب کاوه : « چې سوله تبليغ کړی ، ورور ګلوی تبليغ کړی ، د انسان انسانی کرامت تبليغ کړی، فقر ، ! فلاکت ، دربدری، بی عدالتي، لوږه، بی کوري او اجتماعي مظالم چې اصلاً داسلام مبين دين يې په کلکه غندنه کوي، د اسلام له نظره و ځيری او اضرار يې ټولو مسلمانو او زيارايستونکو هيواد والو ته ، روښانه کړی » .
دی پدی عقيده و چې :

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامام ، خطیب او نور دیني او مــذهبي مسوولین د نورو هیواد والو په وړاندی ډیر درانده مسوولیتونه لري ، را پیدا شوې ستونزې باید عالمان او روحانیون په مبتکر رانه توګه تشریح او توضیح کړي....)

الحاج استاد سعید افغاني صاحب، د وطن د ازادۍ، سولې، سوکالۍ، خپلواکۍ، دیني، علمي، اخلاقی او ټولنیز مطالبو په اړه په خپلو آثارو، لیکنو، مقالې او ویناګانو کې په ډیر انساني اخلاقی او اسلامی فکرونو خپل نظریات په ډیره خوندوره ساده او روانه ژبه، چې په کې ډیرلوړمفاهیم او معناګاني نغښتې دي، خپلو خلکو ته بیان کړي دي.

د ده د آثارو، لیکنو او مقالاتو اغیز هغه وخت سړی احساسولی شي، چې هغه په ژوره توګه مطالعه کړي، د ده پوهنیز، څیړنیز، دیني، تاریخي او ادبي آثار، ویناګاني، روحانیت، علمیت اوتجربه زموږ په هیواد کې او له هیواد نه بهردومره شهرت ترلاسه کړی دی، چې خلک د ده روحاني، مذهبي، ټولنیز او علمي شخصیت ته په ډیره درنه سترګه، د عزت، عقیدت او درناوی په توګه ګوري، او د ده په لارښووونو ویناګانو، نصیحتونواو پندونو خپل عملي ګامونه اوچتوي..

پروفیسورعبدالله بختاني « خدمتګار»، چې زموږ د هیواد یو نومیالی او متفکرشخصیت دی، په خپله یوه لیکنه کې داستاد سعید افغاني صاحب په اړه داسې کښلي دي:

«دوکتور محمد سعید » سعید افغانی « زمـونږ دهیـواد مشهور عالم ، لیکوال ، مـولف، استاد او اجتماعـــی شخصیت و چـه تل یې د سولې، تـرقي، وروري ، برابري او تفـاهم لپـاره مبارزه کـوله، د دې نومیالـي پوه دروند نـوم هم په وطــن کښې او هــم د نړۍ په نورو هیوادونـــو کښې خپور او مشهور دی ...).

کله چې استاد سعید افغاني صاحب لوړې زده کړې پای ته ورسولې او خپل وطن ته راغی، په دارالمعلمین کې د تاریخ د مضمون داستاد په توګه خپلې دندې ته دوام ورکاوه، په دې وخت کې ده دهیواد سیاسي او تاریخي مطالبو ته ژوره پاملرنه وکړه او خپل نظریات او یاداښتونه یې سره را ټول کړل او د کتاب په بڼه یې «د افغانستان تاریخ» په نامه چاپولو ته برابرکړل.

ده د هیواد سیاسي حاالتو، سیاسي فعالیتونو ته ډیره پاملرنه لرله. دکابل پوهنتون او پولي تخنیک انستیتوت زموږ په هیواد کې دلوړو زده کړو، سیاسي او صنفي مبارزاتو او فعالیتونوډیر مهم، ستر او اوچت علمي، تخصصي او سیاسی مرکز وو، چې په ملي کچه د نارینه او ښځینه د زده کوونکوپه روزنه او پالنه کې یې ډیر اغیزمن نقش درلود.

په پوهنتون او پولي تخنیک کې سیاسي ګوندونود خپلو سیاستوالو په وسیله خپلې سیاسي موخې دخبرو اترو،لیدنې کتنې او د ښو اړیکو په ټینګولو سره د زده کوونکو په منځ کې فعالیتونه کول، په اخبار او جرایدو کې بیلا بیل موضوعات څیړیدل، مظاهرې، میټینګونه او د سلطنت پر ضد فعالیونوکیدل، خو دهغې وخت سلطنت دا ټوله وضع تر خپلې پاملرنې لاندی ساتله، په ښکاره او پټ ډول یې خپل پلویان لرل.

استاد سعید افغاني صاحب د یو با احساسه، ملي او وطنپرست شخصیت په توګه د هیواد سیاسي حالت او وضع په غور سره تعقیبوله، هغه وو، چې د کابل پوهنتون او دپولي تخنیک د استادانو او زده کوونکو د دموکراتیکو صنفي فعالیتونواوهلو ځلو نه خپله پلوي وښوده او د دوی ترڅنګ د صنفي او دموکراتیکو اهدافو لپاره یې فعالانه مبارزه پیل کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد سرفراز مومند، چې زموږ د هیواد یو تکړه سیاست پوه، ټولنیزپوه، ادبي اوفرهنګي شخصیت دی، د استادسعیدي افغاني صاحب صنفي فعالیتونه په پوهنتون کې په خپله یوه لیکنه کې داسې بیانوي:(... په د غه وخت کې د افغانستان د پوهنتونونو قانون خپور شوی ؤ ، چې د محصلینو او استادانو د جدي غبرګون سره مخامخ شو. په 1350 کال کې د محصلینو اتحادیه جوړ شوی وه ، ویل کیدل چې نوموړی قانون غیر دیموکراتیک دی ، د استادانو او محصلینو حقوق پکې پوره په نظرکې ندی نیول شوی نو د استادانو د اتحادیی جوړیدل په همدغه وخت کې یو مبرم ضرورت ګڼل کیده ترڅو، چې د محصلینو د اتحادیی په څنګ کې د استادانو اتحادیه هم جوړه شي او د استادانو د دیموکراتیکو او صنفي غوښتنود پاره مبارزه وکړي. پدغه وخت کې کابل پوهنتون د سیاسي مبارزاتو ډګر ؤ، د ټولو سیاسي جریانونو نمایندګان په پوهنتون کې محسوس ؤ ، د افغانستان د خلکو دیموکراتیک ګوند دوې برخې «خلق او پرچم » ، د ماپوستانو ګوند » شعله جاوید » ، افغان ملت ، صدای عوام او جوانان مسلمان فعالیت درلود .
هرګوند به په مختلفو مواردوکې ځانګړی غوندی او تظاهرات تنظیمول خو په تاسف د دغه ډلو اکثر انرژي د یو بل په تخریب مصرف کیده او پدغه اساس همیشه صنفی هدفونه د سیاسي مرضونو قرباني کیدل ، دوخت دولت په د دې تضادونو څخه استفاده کوله او صنفي مبارزو به مطلوبه نتیجه نه ورکوله.
ښه مې په یاد دي چې دغه وضع د استادانود اتحادیی په جوړولوکې هم مسلطه وه ، هرې ډلې غوښتل، چې اتحادیی ته یې غړي انتخاب شي، چې د ضرورت په وخت کې دغه صنفی اتحادیه د خپل سیاسي غرضونو د پاره استعماله کړي. جلسی روانی وې ، تضادونه عمیق کیدل او با الاخره یوه جلسه دومره هیجاني شوه چې نژدی وه چې د استادانو اتحادیه، چې د استادانو د صنفی ګټو یواځنی ربښتینی مدافع وه جوړه نشي اوغونډه ړنګه شي او دغه کالس حق او دیموکراتیک غوښتنه په ځای پاتی شي.
درست په دغه لحظه کې استاد سعید افغانی چې د پولیتخنیک د بی طرفه استادانو څخه ؤ او د پو هنتون اکثره استادانو کې د ټاکلي احترام څخه بر خورداره ؤ، یوه ثابته بیانه ایراده کړه، استادان یې اتحاد او اتفاق ته را وبلل ، صنفی هدفونه او سیاسي هدفونه یې لنډ توصیح کړل ، هیله یې وکړه، چې صنفي غوښتني د سیاسي غوښتنو څخه بیلی کړي ، استادان یې په ډیر ارام او متانت سره دغه عظیم مسوولیت ته متوجه کړل، چې که دا اتحادیه جوړه نشي نو یوه نه بخښونکی تاریخي اشتباه به مو کړي وي او راتلونکی به په مونږ لعنت وایي. پر لیسی چکچکو دغونډی سکوت مات کړ، دغه بیانیی په ټولو استادانو ښه تاثیر وکړ ، جلسی دوام وکړ او په نتیجه کې په یو ټا کلي پروګرام د اتحادیی انتخابات وشول ، اتحادیه جوړه شوه ، چې دارالانشایی پدی ډول و ټاکل شوه:
1ـ استاد فضل الربي پژواک د اتحادیی د ریس په تو ګه
2ـ استاد سعید افغاني د اتحادیی د معاون په تو ګه
3ـ سرفراز مومند د اتحادیی د منشي په تو ګه
4ـ داکتر پشتونیار « د ننګرهار پو هنتون څخه» د اتحادیی د منشي په تو ګه ...
د استاد سعید افغاني صاحب دروند نوم نه یوازې زموږ په هیواد کې، بلکې دنړی په یو شمیر نورو هیوادونو کې هم خپوراوپیژندل شوې دی.
دی په قاهره کې د پښتو راډیویي خپروني د ځانګې ویاند اوآمر هم وو، ده د دغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راديويي خپرونو په وسيله زموږ د هیواد تاریخ اوفرهنګ، او زموږ ده وطن او د مصر د تاریخي او فرهنګي اړیکو په اړه، اودعلمي، اسلامی او مذهبي مطالبو په تړاو نړیوالواوعربي نړۍ ته په عربي او پښتو ژبو معلومات ورکاوه.
دی یو رښتیني متدین، پاک او سپیڅلي مسلمان وو. کله چې پر 1967 ز کال کې د مصر جمهوري دولت له نظامي یرغل سره مخامخ شو، په همهغه شپه کې، ده ټول خطرونه قبول کړل، ځان یې د قاهرې راديو ته وراساوه. د پښتو خپرونو ترڅنګ هغه د راديو عربي نشرات په عربي ژبه په ډېره میړانه، چې د فصاحت او بالغت له خالقیت او ژورنالستیکو نورمونو سره برابر وو، فعال وساتل، او ټول خلک یې متانت، وروړلي، اتحاد او اتفاق ته او نظامي قوتونه یې د نظم اوامنیت ټینګولو ته په ډېرو عالمانه توضیحاتو هڅول، چې د اروابناد جمال عبدالناصرد جمهوري دولت څخه ملاتړ وکړي. همدا عامل و، چې دی د اروابناد جمال عبدالناصر له خوا، چې د ارشاد او فرهنګ وزیر هم حضور درلود، رسما وغوښتل شو، د ده شجاعت اومیړانه یې وستایله او دی یې ډېر زیات ونازاوه او ورته یې وویل: «... ستا دا شجاعانه او د میړاني ابتکار د سید جمال الدین افغاني خاطرات او یادونه، یو وار بیا د مصر د خلکو په زړونو کې شیرازه او تازه کړل، له دې کبله د مصر دولت ستانه د دوهم عالمه په توګه او د افغانستان له ټولو خلکو څخه د زړه له کومې مننه کوي....» اروابناد جمال عبدالناصر د ارشاد او فرهنګ وزیر ته دنده وسپارله، چې د استاد سعید افغاني صاحب دوه کتابونه، چې « شیخ االاسالم عبدالله الانصاری الهروی او نابغّه ءالشرق السید جمال الدین الافغانی » نومیدل د ده له خدماتو او میړانو او د افغانستان او مصرد روابطود ټینګښت لپاره چاپ کړي.
استاد سعید افغاني صاحب، د ده له پاملرنی څخه د زړه له کومې نه مننه وکړه. په رښتیا سره، داستاد سعید افغاني صاحب دا خدمتونه، او نه ستړیکیدوونکې مبارزه دقدر او ستاینې وړ ده.
لنده دا چې استاد سعید افغاني د خپل ژوند تر آخره سلکۍ پورې خپل قلم اوچت ساتلی وو، او د دوه زرو په شاو خوا کې یې ، دیني، اخلاقی ، تصوفي، فلسفي، ټولنیز، سیاسي، ادبي او فرهنګي لیکنې او مقالې کښلي دي، د خپل وخت په مجلو او ورځپاڼو کې لکه: هیواد کاروان، انیس، پامیر، ننګرهار، پیام حق او قضا او همداسې نورو.... کې د ده لیکنې او مقالې خپرې شوې دي.

د استاد سعید افغاني چاپ او نا چاپ شوي آثار او تالیفات دا دي:

1-شیخ الاسلام عبدالله الانصاری الهروی، په عربی او دري ژبو ، چاپ (1967ز)
2- نابغة الشرق سیدجمال الدین الافغانی ، په عربي ژبه چاپ (1967)ز
3-د شرق نابغه سیدجمال الدین افغاني ،په پښتو ژبه ، چاپ (1355ل)
4-افغانستان ، تاریخاً، حضارتاً و کفاحاً ،په عربی ژبه ، ناچاپ
5-العقیده الاسلامیه وآراء المعتزله والاشاعره والماتر یدیه واختلافاتهم
6-الاشارات و التنبهات ابن سینا، په پښتو ژبه، چاپ (1359 ل)
7- تفسیر ، د یو لسم ټولګی لپاره په پښتو ژبه
8-تفسیر ، د یو لسم ټولګی لپاره په دری ژبه
9-عقاید- درسی کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

10-منطق ــ درسی کتاب
11- اساسات اسلام به نګاه علم و فلسفه ــ د دارالمعلمین 13)ټولګي لپاره
12- اساسات اسلام از نگاه علم و فلسفه، د دارالمعلمین (14)ټولګي لپاره ٠
13- کلتوراسلام از نگاه علم و فلسفه، په دری ژبه، د(1349 ل)کال چاپ
14-مختصر تاریخ افغانستان و دول متمدن اسلام . پولیتخنیک کابل
15- محمد« ص» رهبربزرگ اسلام ،د(1363 ل)کال چاپ
16- پلار وطنه ملی جبهه او یا دلته د ټولنیزوستونزو د حل الر، د(1362 ل)چاپ
17-خطر جنگ هستوی، په دری ژبه ، د(1363 ل)چاپ
18- انـدرزونه ــ په پښتو ژبه ، ناچاپ
19- آداب قاضی، په دری ژبه
20- و الصلح خیر، صلح و آرامش از دیدگاه اسلام ، د (1362ل)کال چاپ
21- زندگی مسلمانان، په دری ژبه د (1363 ل)کال چاپ
22-انـدرزونه ــ په دری ژبه ، ناچاپ
23-در باره ادیان و دین اسلام ، په دری ژبه ــ ناچاپ
24- اخلاق و فلسفه ، په دری ژبه ناچاپ
25-د نجات او کامیابي لپاره علم او فلسفي له نګاه، د (1370 ل)کال چاپ
26- امراض روحی و معالجه آن ــ ناچاپ
27- الاخلاق و التصوف ـ په عربی ژبه ، ناچاپ
28-سفر، د (1982 ز) کال چاپ
29- خلاصه اندرزها ونصایح سودمند برای ستاژیران قضا ، د (1354ل)کال
چاپ 30-ارکان ، شرایط و احکام نکاح ــ ناچاپ
31-طبیب بگو مرضم چه و چاره چیست ؟ ، ناچاپ
32-مبادی اسلام ،د (1369 ل) چاپ
33-حاکمیت انقلابی ، نا چاپ
34-تعبیر ــ په پښتو ژبه ــ ناچاپ
35- د باختراطلاعاتی اژانس مطبوعاتی مصاحبه ـ د(1347ل) کال
36-انقلابی افکار ، هڅی او هیلی ــ ناچاپ
37- زمـــا ژوند ــ ناچاپ

استاد سعید افغاني صاحب پاک، سپيڅلی، مهربان او متفکر انسان د پراخې حوصلې او د لوی همت، او میړاني خاوند شخصیت وو.
ده د بیوزلو، بې کسو خوارانو، یتیمانو، کونډو او رنډو سره سپیڅلې مینه او خواخوږي لرله، او په صداقت، تقوا، اخلاص او پاکۍ سره یې خپلې خاورې، خپل هیواد او هیوادوالو ته په عمل کې ارزښتمن کارونه او فعالیتونه تر سره کړي دي،
ده دپاک الله سره، دانسان او انساني کرامت سره سپیڅلې مینه او محبت درلود.
اروابناد استاد سعید افغاني پر(1363)لمریزکال دحوت په اومه نیټه یا
پر 1985 زیږدیز کال کې دفبروري په 25)نیټه له دې فاني دنیا څخه سترګې پټې کړې. د زړه له ناروغی له امله د ده مهربان او خواخوږی زړه ودرید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په کابل کې د جابر انصار(رض) د مزار ترڅنګ د شهدای صالحین په هدیره کې په ډیره درناوی سره خاوروته وسپارل شو.
روح دې يې ښاد وي او د ده روحاني، علمي او ادبي ډیوې دې تل روښانه وي.
په ډیردرنښت: انجنیرعبدالقادرمسعود

د استاد سعید افغاني د آثارواو لیکنو څخه مو څو بیلګې غوره کړي دي، چې ستاسو درنولوستونکو پام ورته راګرځوم:

لمـــر!

ستا نور ، ستا پلو شي او ستا حـرارت د ژونـد په اړخونو کښې تآ ثيـر اچوي او د موجـوداتو او کائناتـــو په تحـول او تطـور کښې لـوی لاس لـــري. ته که نه ئـــې ؛ شپه به سبا نشي او د شپې تیارې به ټول قوا وې په ظلـمت کښې وساتي.
دا سـبا ، دا رڼــا ، دا حـرکت او دا جديـت؛ د ستا د وړانګـــو مــرهـــون دی.
دا هڅـــي، داهيلـــي او دا تپـش؛ د ستا د حـــرارت پـــه اثـــر نڅـا کــوي.
دا شـور او د ا زوږ ، دا رنګ او دا بوی؛ د ستا په پـرشوره څپـو کښې مستي کـــوي. داکتر محمد سعید « سعيد افغاني » ـ کابـل

د ژوند رسالت له خدایه وویریږي!

مګر؛ افسوس چه له خدایه ویره کمه شوې ده. ایمان او وجدان ته خجالت دي! خو آرمان چه د اکثرو سره ایمان او وجدان نهایت زیات کمزوري دي. له تاریخه وډاریږي! خو ځیني د تبصرې په ډول وايي: هغه چه د تاریخي مسؤولیت څخه نه ډاریږي، د دې شخصیت نه لري چې د تاریخ څخه وډاریږي. د دې ټولو سره سره یوا ځې همدومره باید ووایم. لږ څه خو د وطن د خدمت او دخلکو دژوند ښه کیدو او د پرمختګ او دایمي سعادت د پاره او وطن د اولادو په حیث ټکان وخورې او د خپل د ژوند رسالت ته جدي پام وکړې.
سعید افغاني د (1358) ل کال ـ کابل

سلګۍ !!!

سلګۍ ... سلګۍ ... بيا هم سلګۍ !!!
دا د مرګ سلګۍ ، دا د مظلوم او بیچاره انسان د ځانکندن سلګۍ !!! اف !!! هغه ولې زخمي شو؟ په هغه باندې دا پرهارونه چا کېښودل ؟ هغه په وچو شونډو مري! هغه مري خو ډیر تږی دی ، او څوک نشته دی چې په خوله کښې يې اوبه واڅوي. دهغه مرګ د ډيرې مایوسی مرګ دی، په زړه کښې يې ډير آرمانونه شته دي. دهغه ټول آرمانونه د خاورو سره برابر شول. دهغه غوښتنې مرغان او ځیرونکي حیوانات خوري، قبرنه لري، چې د ګالانو ګیډۍ وربانډې کیښودل شي ، او نه يې کومه مناره او جنډه په سر ولاړه ده، چې احترام او سلام ورته وړاندی شي او لکه د ده دځان او وجود په شان يې نوم هم ورک شو، او د يو ګمنام سپاهي په نوم يادیږي.
هو : دلته يې و جود او نوم نشته دی!!! مګر؛ دا ځلې په رمزي ډول د غیرت او میړانې څخه تعبیر کوي.
وايي : هغه ښه غښتلې ځوان ؤ ، روان تندې ، پنډې متې او ښايسته هيکل او قامت يې در

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوده ، هغه په ختېه افغان او د دې خاورې زوی وه.
هغه د پښتنې او افغانې مور په شدو لوی شوی ؤ.
هغه د دې لپاره نه وه لوی شوی، چې په برچو ، ګولی او بم و مري. هغه زړه او ضمیر در لوده او دښې تربیې استعداد ورسره پیاوړې ؤ. هغه د مور په غېږ او دپلار په ناز لوی شوی ؤ.
هغه د دې وطن اواولاد او تولید ؤ.
اف !!! هغه چا مړ کړ؛ او ولې مړ شو ؟
افسوس !!! د هغه په پرهارونو پټې کښې نه ښودل شوې! .
په مړینې یې چا ونه ژړل ادکې مور، یې سرته ولاړه نه وه! پلار او دوستان یې په مرګ خبر نشول! ظالمو وطنوالو ورباندې زړه ونه سوزیده! !
پرستاري یې ونه شوه آرمان ؛ د هغه پیاوړې ځوان خوله او تن د وطن په خاورو سپیره په خپلو وینو ککړو پرهارونو، سوړمو او خولې یې ډېرې وینې لاړې، سترګې یې د زړه په سرو وینو او ګلابی اوښکو ډکې او د وطن په کلمه یې سا او آخرنې سلګې ورکړه..
انا لله و انا الیه راجعون.
وایې: د ده د مرګ په وخت کښې یو تن سخت زخمې، چې د ده په څنګ کښې پروت ؤ او ورسره د مرستې توان یې نه درلوده، له ده څخه داسې اورېدل: اې زما خوږې مورې؛ ګرانه پلاره ، وررونو او دوستانو: زما مرګ د وطن د خدمت په لیاره کښې ؤ. زما نیت او اراده پاکه وه. ما غوښتل چې د وطن د آزادې او استقلال په لیاره کښې سر ورکړم. زه ظالم نه وم او نه یم ؛ خود ظالم د لاسه په داسې بې رحمې مرګ مرم....
هو : زه مرم .... او زما د مرګ آخرنې دقیقې او ثانیې دي.
زما روح الوزې او د دایمی پرواز لپاره ځان برابروي.
زه په داسې حالت کښې هم ډېر خوښ یم او دا قوې هیله لرم. چې زما له پاکو وینو به داسې ګلان او زمریان پیدا شي، چې زما او د ټولو وطنوالو پاکې هیلې به ښې تر سره کړې.
زه مسوؤل نه یم!!!
زه ګناه ګار نه یم ، او نه را سره د بل چا په حق باندې د تیري خیال ؤ.... بلکه زه د خپل وطن ، د خپل حق په لیاره کښې د غلیم له لاسه مړ شوم .... خو زما باور دی چې په دغه لیاره کښې به د مطلب د پوره کیدو پورې ډېر سرونه ژار او قربان شي.
هــو : و اورئ او بیا ټوله دنیا ورباندې خبره کړئ، چې زه مرم ، خو زما دا مرګ د نامردی مرګ نه دی!!! زه خپله سا او آخري سلګې په داسې حال کښې دلاسه ورکوم، چې دراتلونکې عادلانه قضاوت هیله را سره قوي ده.
زه د دې قضاوت هیله هیڅ نه لرم چې زه ولې مړ شوم ؛ او نه د کوم برائت د اخستلو پروا لرم ، ځکه چې زما لپاره همدومره بس دي چې خپل ایمان او وجدان ته خجالت نه شوم. بلکه زما هیله د هغه عادلانه قضاوت څخه دا دی، چې د ټول وطن د موجوده جنجالونو د ښه حل په باره کښې واقعي حکم صادر شي ؛ ترڅو د عبرت وړشي ، او په هغه چا نفرین ووایې، کوم چې په نا معقولو حرکتونویې وطن او خلک تباه کړل هو.... زه دا حق لرم چې ووایم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ا انسان ولې ؛ په بل انسان باندې ظلم کوي ؟ دا انسان ولې ؛ په خپل خیر او شر ښه نه پوهیږي ؟ د ا انسان ولې ؛حق ته باطل او با طل ته حق وائي ؟

رحمان بابا وائي:

که څوک تله د انصاف په لاس کښي در کړي

خـپل ټټـو او دبل آس بــه بــرابــر کـــړي

افسوس !! چې په برابریدولو هم قانع نه دي. حقیقت دادی چې دا انسان په دې شلم قرن کښې هم د وحشت او بربریت له مفکورو څخه نه دی خالص شوی. دا انسان د نورو په حقوقو تجاوز کوي ، او خپل تجاوز ته عدالت هم وائي. دا انسان لاتر اوسه د ځیرونکو حیواناتو څخه هم بد خوي او خصلت لري، نه مړیـږي، بس نه وائي ، په خپلې هوا او هوس کښې ډوب دی.

افسوس !! نن دا انسان خپل ټول قدرت او طاقت په دې کښې صرفوي چې خپل انسان ورور ځیرې کړي ، او بیا په خپل شیطاني بد عمل وویاړي ، حتې دا چه په ښکاره ډول باطل ته حق او حق ته باطل وایي؛ او په ډیرمهارت کوشش کوې چې جائز دلایل هم ورته برابر کړي.

ښه !! نو په داسې شرایطو کښې چاره څه ده ؟ او څه باید وکړو؟ زما په نظر : یو ګډ وطني تفاهم ته ضرورت دی؛ چې دا موجوده جنجالونه د مفاهمې د لیاري، ښه په معقول ډول وسیږي ، او بیا د حل په لپاره کې مشترک ګامونه پورته شي!!! خو دا چي څوک به دا کار وکړې شي ؟

هــو: زه باور لرم، چې دا پاک عزم ، او قوي اراده؛ د وطن صالحو وطنوالو ایماني او وجداني تفاهم او معقول وطني حرکت ته په جدي ډول ضرورت لري او بس.

افسوس!! په اوس وخت کښې له هـر خوا د مایوسې حالت قوي دي. مګر ؛ زه باورلرم که چیرې د وطن زامن په ریښتني ډول، په اتفاق او پاک نیت او عمل باندې کار پیل کړي، دا راتلونکي شرایط به دغه شانې ټول موانع او عوائق له مینځه حل شي او په هغه چا به لعنت ووائي ، کوم چې د وطن او د وطن د ځامنو د تباه کولو په لیاره کښې ئې هاند ویستلو.

هـو : په دې وطن ډیرې شخړې او تباهی را غلې ؛ او د دې وطن ځامن تر اوسه پوری کړیږي او سلګۍ باسي. دا ولې ؟ او ترڅو ؟ ښکاره واقعیت دا دې چې : د ظلم او زور، زیاتي کا سه ، اخر نسکوره کیږي او بله دا چي په بې عدالتې، کلې او کورونه نه جوړیږي .

سعید افغاني 11-9-1359 ل کال- کابل

انـتظار تا به چه وقت ؟

تا چند به انتظار این و آن باشیم !!! دیر شد و مدتی مدیدی در حالت انتظار به سر میبریم. من انتظار آن را ندارم که برای شخصی من چیزی داده شود؛ بلکه انتظار من برای آرامی و رفاه اجتماع است. ا

افسوس!!! من در زنـدگی تصور نمیکردم که چنین حالت مُخوف به او ضاع عمومی مسلط گردد و زمینه های نا معقولیت، وحشت ، نفاق و تباهی عمومی را که همه با هم در آن خواهیم سوخت؛ مساعد و دامنه دار سازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمیدانم به تنهایی چه کنم؟ اگربه تنهایی اقدام کنم، سودی ندارد !! و از جانب هم میگویند که حرکت انفرادی مخالف حرکت مترقی میباشد و با این طریق فعآل به تنهایی تحت تاثیر حرکت های نا مترقی واقع میگردم.
باید صادقانه بگویم که : از دوام این حالت رنج میکشم ، مریض شدم ، قلب و فکرم پریشان گردیده و از هر طرف به ناملایمات ها مواجه میباشم!!!
راز دلم را بکسی گفته نمیتوانم ! همه تماس و فعالیت هایم تحت نظارت و مراقبت شدید قرار دارد ، شب و روز در جمود و رکود بسر میبرم و حتی میترسم که آخر در جمله گناه کاران به حساب شوم و یک عمر حرکت های را که به منفعت وطن و سعادت مردم انجام داده ام ، به هدر خواهد رفت.
دوستان : من بخاطر سعادت و آرامی بشریت با نیت واراده پاک سالها رنج و زحمت کشیدم ، آرامی حیات خویش را وقف آرامی ملت و مردم خویش کردم و افتخار دارم که با ظالمین و تباهکاران نه ساختم !! با وجود اینکه محرومیتها و مشقت های گوناگون را دیدم و تحمل کردم.
بیاید حساب کنیم! من برای خود و اواولادم با مثل دیگران جنت را نه ساخته ام، و نه هم با مثل دیگران قصر ها و خزانه ها دارم !! ولی؛ آنچه دارم ایمان ثابت و بی خلل است؛ با این هم ستمکاران قرن بیست از نیروی من و تو استفاده ناجایز مینماید، در حالیکه مشقت را من و تو متحمل میشویم و از برکت آن عیش و نوش را قدرتمندان دارند. **دوستان** : انتظار تا به چه وقت ؟ هرچند فکر کردم ، امراض اجتماعی را تحت تحلیل خویش قرار دادم ، چاره جز این نیست که بگویم: بیاید دست به الشه نباشید و این سکوت و خاموشی را بشکنید!
بیاید دربین خود بخاطر مصالح ملی توأم با حسن تفاهم و حسن خیر وحدت عمل را به میان آرید.
بیاید اوضاع را با دید و فکر آزاد و منطقی ؛ مورد تحلیل و بررسی همه جانبه قرار دهید.
بیاید بالای عوامل اساسی این وضع تحمیل شده ، بحث و مشورت عالمانه نماید.
بیاید چاره اساسی را برای امراض اجتماعی سراغ نماید.
بیاید به چنان تصمیم قطعی معقول موافقت و متوصل شوید که هیچ قوت اهریمنی به آن غالب نه گردد.
ای فرزندان صالح وطن ! باور داشته باشید ، اگر با حسن نیت و با اراده پاک بخاطر آرامی و سعاد ت وطن و مردم متفق شوید؛ و با معقولیت اوضاع جاری را بررسی و به امراض اجتماعی نخسه های علمی و منطقی تهیه کنید !! در آن صورت وحدت و عمل ایمانی شما ، چاره اساسی تحول این وضع خطیر را کرده میتواند.

ومن الله التوفیق

سعید افغانی کابل ـ افغانستان

په ډیر درنښت : انجنیرعبدالقادرمسعود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیدگاه استاد بزرگوار مـولانا سعید افغانی !

انجینر سرور « صالح»

2011/22/02

اگر چه نوشتن دیدگاه و یا هم تحقیق در رابطه بزرگ مردان تاریخ ، علما و دانشمندان و بخصوص پیرامون استاد فرزانه سعید افغانی صاحب ؛ کاریست نهایت دشواروکشکل و ضرورت به تحقیق طولانی و تخصصی دارد .

ولی ؛ با آنهم بنابر ارادت و خلاصمندی که به استاد مرحوم سعید افغانی صاحب دارم ، بدینوسیله قلم ناتوان و فقیرم را با برداشته و خاطرات و نصایح استاد را که هنوز هم در فکرم طنین انداز است توام با استفاده از تعداد کتب شان که در دست دارم ، مختصرآ روی صفحه کاغذ بنویسم .

ضمنآ با کمال ادب و احترام آرزومندم تا موسسات اکادمیک و بخصوص سایرشاگردان استاد که استعداد قلم ونوشتن را دارند،در باب استاد « تحقیق و پژوهیش » را تکمیل و تقویت بخشند .

من بیاد دارم آن دوران جوانی خود را که درسال «۱۳۴۹هجری شمسی » در پولی تخنیک کابل محصل بودم ، و استاد بزرگوار سعید افغانی صاحب با قامت و قد بلند ، دریشی پاک و منظم وملبس با « نیکتای » ،چهره نورانی و با محبت و شادمانی داخل صنف میشد و با صدای رسا توام با نهایت صمیمت، افتخار و دانش عالی که داشت ، مضمون « تاریخ افغانستان و دول متمدن اسلام » را که نوشته جناب بزرگوار شان بود ، به ما تدریس میکرد .

استاد سعید افغانی ؛ شخصیت با کمال ، مربی و رهنمایی دانا و با اعتماد همه بود و همیشه ما محصلین را نیرو وقوت می بخشید تا دقیق بیاموزیم و با متانت وایمانداری درآبادی فردای وطن و خدمت به بشریت سهیم شویم !

استاد سعید افغانی که تمایل به خط و فکرشیخ خواجه عبدالله انصاری « پیر هرات» وعلامه سید جمال الدین «افغانی » داشت ، همواره میکوشید تا جوانان را دلسوزانه هم در راه دین مبین اسلام و هم در راه سیاست رهنمایی و تربیه سالم کند .

ازجانب هم با متانت و علمیت خویش که در شق « **الهیات و فلسفه**» داشت در صدد بود تا امراض اجتماعی جامعه را به شکل دقیق تشخیص کرده و برای بیرون رفت از آن نخسه های لازمه را ارایه نماید تا باشد که همه نیرو های وطن تحت بیرق خیرخواهانه دین مبین اسلام متحد شده و برای سعادت بشریت خدمت کنند .

جای شک نیست که فعالیت استاد سعید افغانی در سالهای « ۱۳۵۰هـ ش » برای تشکیل اتحادیه استادان پوهنتونها و سوق این روند صنفی بمنظوراشتراک همه نیروها دریک جبهه واحد وطنی، یکی از ارزوهای استاد برای خدمت به سعادت بشریت بود که به این طریق ایشان میخواست تا حسن تفاهم را بین تمام نیروها ایجاد کرده و زمینه حسن خیر و سلم را تقویت بخشد.

روزی با استاد سعید افغانی در دبیارمنت «علوم اجتماعی » که خودامر آن بود، پیرامون وضع جاری وطن و منطقه جرو بحث کردیم و استاد توضیحات عالمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارایه کرد و همیشه تاکید میکرد که حسن تفاهم باید تقویت بخشیده شود و زمینه های اعتماد بین مردمان به وجود آید ؛ در آن وقت امکانات عملی بخاطر کامیابی وطن و مردم مساعد میگردد.
استاد گفت : نباید فراموش کرد که دین همه صالحین و وطنپرستان این است تا همیشه با ایمان راسخ ، با تقوای وپاکی و با راستگاری و توام با علمیت و عمل مترقی و خیرخواهانه ثابت سازند که برای سعادت انسان در این جاده های پر خم و پیچ راهی هستند و در آینده خواهند بود !
در غیراز آن شما جوانان شاهد باشید ! که نه مردم وطن نه هم مردمان منطقه و جهانیان بالای فکر و عمل ما اعتماد و باور نخواهند کرد و آینده پر جنجال و تاریک در پیش روی همه قــرار خواهند گرفت ، که حل آن کار ساده و بسیط نخواهد بود !
استاد همیشه ارام ، خونسرد و منطقی صحبت میکرد ، قوت جلب و جذب و تاثیر گذاری داشت و همچنان سخت میکوشید با دلایل و منطق قوی جانب مقابل را صادقانه و با اخلاص قناعت دهد ، و در راه راست و مستقیم رهنمایی نماید ...
در جریان صحبت از استاد اجازه خواستم تا در رابطه به سوال که در ذهنم گنگ است ، جواب ارایه فرمایند ؟
استاد سعید افغانی عینک های طلایی خویش از چشمان زیبایش برداشت ، در حالیکه تبسم محبت آمیز در لبانش دیده میشد، با نهایت صمیمت گفت :
بچه جان ؛ شما جوانان همیشه حق دارید تا سوال کنید ! اما ؛ خدا کند که توانمندی جواب سوال شما را داشته باشم ؛ بفرماید من سراپا گوش هستم !!
با وجود اینکه حلقم خشکی میکرد که مبدا سوالـم برای استادودیگران جالب نباشد با آنهم تصمیم گرفتم و گفتم :
من میدانم که شما هم استاد و هم داکتر الهیات و فلسفه هستید و از جانب شما همیشه ما جوانان را تشویق خدمت به جامعه و سعادت بشریت مینماید؛ آیا این کاروان مبارزات و خاصتآ حرکت صنفی استادان و محصلان که شما یکی از فعالان آن هستید ، در برابر آرمان وطن مثبت واقع خواهد شد ؟
استاد با لبخند زیبا که همیشه عادت شان بود ، سوالم را تقدیر کرد و چنین گفت : خـدا « ج» ذات توانا و دانا است و با حکمت و علم غیب که دارد از تقدیر و سرنوشت بشریت اگاه بوده و از جانب هـم آن ذات مقدس به بندگان خویش اختیار لازم داده است ، تا از آن بخاطر سعادت خویش و سعادت بشریت استفاده جایز نماید .
فلهذا ؛ من شخصآ به این باور هستم که چون هدف و آرمان ما خدمت به سعادت انسان ، تعالی و ترقی وطن و مردم است ، پس ؛ به یاری و فضل و مرحمت خداوند تعالی و همت شما جوانان و ملت فقیر وطن ما ،حتمآ این کشتی وطنی به منزل مقصود میرسد .
ولی ؛ به شرط اینکه در موقف ایمانی و وجدانی ما خلل و وسوسه ایجاد نشود و نیت و ادارت پاک ما تحت تاثیرات شیطانی قرار نگیرد و از اعتماد مردم استفاده ناجایز نه نمایم ! که در آن حالت هم در دگاه الهی و هم در مقابل اعتماد مردم و هم در نزد وجودان خویش جوابگو خواهند بود !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

گفتم : استاد ! نقش ما جوانان و مردم در آینده وطن چیست ؟
گفت : ذات الهی ! با حکمت خویش این عالم را آفریده و بشر را در زمین به صفت اشرف المخلوفات اختیار لازم داده و پیغمبران و کتب آسمانی را به رهنمایی آنها فرستاده تا با ارشادات از آن به کمال و سعادت برسند و از نعمات زندگی استفاده جایز نمایند .
بنآ ؛ شما بر علاوه انجام دادن دین ایمانی و اسلامی ! ضامن این خاک و اقتدار این زمین و یا این وطن هستید و نقش شما جوانان در تحرک ، آبادی و در آینده وطن حتمی و ضروری است، تا از نعمات آن هم خود و هم یگران استفاده سالم و جایز نمایند .
همچنان به وضاحت باید خاطر نشان سازم که : مردم بدون وطن ، و وطن بدون مــردم مفهوم ندارد و بدون حرکت سالم و منطقی ، برکت و منفعت به وجود نمی آید .
چون شما قشر جوان و اگاه این جامعه هستید مشوره من به شما و همه جوانان این است که در جوانی خوب بیامــوزید ؛ اهــل علم و دانش شوید ؛ و توام با آن با صداقت ، ایمانداری و منطق سالم و سازنده ؛ در کوشش شوید تا باور، اعتماد و تفاهم مردم را بدست بیاورید .
به یقین گفته میتوانم که از یک جانب دین ایمانی خود را انجام داده اید و از جانب هم مردم بالای شما باور کرده و منحیث مدافعان و متخصصین آنها این وطن و این مردم فقیر را از مشکلات نجات داده میتوانید .
صحبت ملایم ، رهنمودی و تشویق کننده استاد سعید افغانی در گوشهایم طنین انداخت و قلبم را قوت بخشید و ...
حقیقت این است که استاد نه تنها یک استاد مضمون تاریخ اسلام بود، بلکه اندیشه وارمان وطنی داشت وبا منطق ودلسوزی میکوشید تا جوانان را به آموزش علم و دانش و خدمت به وطن و مردم مظلوم تشویق و رهنمایی سالم نمایند و .....
دیری نگذشت که استاد افغانی صاحب از جانب مرحوم محمد داود خان که تازه به قدرت ریاست جمهوری رسیده بود، دعوت شد تا در قضآ کشور « وزارت عدلیه» وظیفه تحقق عدالت سالم را به عهده گیرد که به این اساس استاد دیگر فرصت نیافت تابه شکل مستقیم دردرس دادن اشتراک کند و نه هم دیگران این توانمندی را نداشتند تا جای استاد بزرگوار را پر کنند .
دوران محصلی گذشت ، منحیث انجینر جوان به جامعه تقدیم شدم و با هــزاران شوق به کار و بار آغاز کردم و از آنطریق امرار حیات میکردم ، و در پهلوی آن یاد و خاطرات استاد همیشه با من بود و با استفاده از فرصت گاه گاهی که از ولایات به مرکز کابل میامدم ، زمینه را مساعد ساخته به حضور استاد گرامی مشرف میشدم و از نصایح شان مستفید و حظ و لذت میبردم .
آخرین بار استاد برزگوار را در مقر شورای عالی علما و روحانیون افغانستان واقع در « شهرنو ـ کابل » زیارت کردم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرایط روزگار و درد مردم ووطن، استاد را مریض و ناتوان ساخته بود ، ولـی ؛ در مقابل قلب مهربان استاد قوت داشت ، به اوج کمال و جمال رسیده بود ، و کمافی السابق طـرفدار تمایل به قدرت و قدرت داری نبود ، و نه هـم از قدرتمندان طرفداری و اطاعت بیمورد میکرد !!

بلکه با دید و فکر وسیع برای سعادت بشریت می اندیشید و کار میکرد و سخت امیدوار بود که صلح و آرامش به منصب « بی اتفاقی ، خشونت ، وحشت ، ظلم ، ستم ، جنگ و جدل » غلبه کند و زمینه های سعادت بشریت را مساعد سازد.

که به همین دلیل استاد در برابر همه ناملایمات وقت ، استادانه و با ایمان برخورد کرد و تا آخرین رمق حیات خویش برای تنویر آذهان مردم نوشت و بخاطر دفاع از حقوق آنها در خاک خویش و در پهلوی مردم خود قرار گرفت .

مولانا استاد افغانی صاحب ! در جریان صحبت از وضع موجوده عدم نارضایتی کرد ، رای مـوافق به دوام خشونت ، جنگ و برادر کشی نداشت و به وضحات تام برایم گفت:اسلام ؛ دین عشق و محبت و دین صلح و خیر سلم است و از جانب هم توسل با زور و نیزه راه حل نیست و بقا نخواهد داشت !!!

متاسفانه باید با صراحت اظهار کرد که نفوذ و رخنه دستان شیطانی ؛ به تفاهم ، تعقل و منطـق اجازه اولیت نمیدهد ، بلکه زمینه به اقتدار رسیدن را با ریختن خون انسان ، مفید تلقی مینمایند !

مـن به این عقیده هستم که: وظیفه ایمانی و وجدانی اولاد صالح این وطن است تا وسایل وزمینه های حسن تفاهم را بخاطر تحقق صلح و آرامش تقویه بخشند .

در غیر از آن ، اگر دامنه خشونت و نفـاق تشدید و توسعه یافت ؛ در آن صورت به نفع مردم افغانستان و حتی مردمان منطقه و جهان نیست و خاصتآ این ملت فقیر و بیچاره وطـن ، در اتش بی نفاقی خـواهند سوخـت که خاموش کـردن آتش فتنه، کار نهایت دشوار و پیچیده خواهند بود .

چون وضع صحی استاد خوب نبود ، نخواستم که مـدت طولانی مزاحم شان شوم ، از حضور مبارک شان اجازه طلب کردم و ایشان که به دید نم و صحبت با من سخت خوشحال بود ، من را در آغوش گرم کشید ، یکتعداد از کتب خویش را که در آن دو جلد کتاب تحقیقی در رابطه تصوف « **خواجه عبالله انصاری و ابوعلی سینا** »شامل بود ، برایم بشکل تحفه داد و تقا ضا کرد که دروازه دفترش به رویم باز است و همیشه نزدش مراجعه کنم ، که من قلبآ از ایشان تشکر کردم و با خدا حافظی ، از دفتر شان خارج شدم .

در جریان راه که هنوز هم در چرت صحبت عالمانه استاد بودم ، با خود گفتم :

آفرین با این بزرگ مردمان تاریخ ، با وجود اینکه در حالت ناتوانی جسمی رسیده اند ، ولی ؛ هنور هـم دل و افکار شان زنده است ؛ و هنوز هم در فکر خدمت به مردم هستند و هنوز هم برای تامین صلح و آرامش کار و تلاش میکنند و صادقانه و بدون حراص برای بیداری آذهان مردم مینویسند و وعظ میکنند.

یاد استاد بزرگوار، گرامی باد

انجینر سرور « صالح » فبروری ۲۰۱۱ میلادی ـ استرلیا

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library